

"DEN STORE MONUMENTTUR"

Udarbejdet af Historieskolen Clio ved Køge Byhistoriske Arkiv
Vestergade 26, 4600 Køge
Tlf. 56 64 15 92
byarkiv@koege.dk

www.historieskolen.dk & www.koegearkiv.dk

Folderen er udarbejdet til Køge Kommunes Sommerferie-aktiviteter. Den store Monumenttur er en cykeltur for alle, børn som voksne. Kom op på cyklen og kom ud og rør dig sammen med dine forældre!

De udvalgte steder har koordinater til brug med håndholdte GPS'er. Kontakt Byarkivet i Køge, hvis du ønsker at låne en GPS til din tur. Det er gratis mod depositum.
Se www.koegearkiv.dk

Layout og tekst: Lars Kjær, Køge Byhistoriske Arkiv
Fotografier: Venligst udlånt af fotograf og arkitekt, Jens Bladt samt fotograf Torben Sørensen.
Foreningssekretariatet i Køge kommune har støttet økonomisk med midler til trykning af folderne.
Kortet er udgivet af Køge Kommune i samarbejde med Kort og Matrikelstyrelsen og er venligst stillet til rådighed til lejligheden.

Teksterne om monumenterne stammer fra Den elektroniske Kulturvandring, udarbejdet ved Birte Broch og Mette Henriksen. Den findes på Køge Kommunes hjemmeside.
Se www.koege.dk/290291

DEN STORE MONUMENTQUIZ

Hvilket dyr ses på Frederik den Syvendes hjelm på Torvet i Køge? (A)

Hvor mange hjerter er der på stenen ved posthuset? (C)

Hvor mange mindestøtter står der på Holmebanke? (D)

Hvor mange blomster er der på stenen? (E)

Hvor mange menneskelignende figurer indgår i denne skulptur? (F)

Skriv svarene i en mail og send dem til byarkiv@koege.dk
Husk at skrive navn, adresse og alder. Alle rigtige svar der indkommer før den 10. august 2008 deltager i lodtrækningen om en præmie.
Læs mere på www.historieskolen.dk

Husk kamera! Indsend gerne dine bedste digitale billeder fra turen på byarkiv@koege.dk
De flotteste billeder bliver vist på www.historieskolen.dk

© Kort- og Matrikelstyrelsen

For børn og deres voksne

CYKELTUR I KØGE

"DEN STORE MONUMENTTUR"

TAG PÅ CYKELTUR I KØGE

I Køge Kommune finder du mange statuer og skulpturer. Med denne folder i hånden, kommer du på en rundtur til et udvalg af de mange skulpturer.

På denne tur kommer du ud på en god cykeltur. Den tager dig med fra starten på Torvet over Åsen til Køge Havn. Du kan passende slutte turen af med en is eller lignende på havnen i Køge oven på strabadserne.

Turbeskrivelse (7 km):

Torvet - Vestergade - Ølbyvej - Åsen - Nørremarken - Steensbjergvej - Nørre Boulevard - Nørregade - Torvet - Brogade - Fædediget - Bag Haverne - Havnen
Denne rute er mærket med en blå linie på kortet.

Tip: Hvis du undlader at køre omkring Åsen og i stedet tager Ringvejen til Nørre Boulevard, er turen ikke længere end 3,8 km. Denne "smutvej" er mærket med stiplet.

Husk dit kamera på turen. Send dine bedste billeder til byarkiv@koege.dk - de bedste billeder vises på hjemmesiden.

I guiden har der kun været plads til et fåtal af de mange statuer og monumenter der smykker vor kommune. Du kan se alle monumenter i den elektroniske monumentguide på Køge Kommunes hjemmeside:

www.koege.dk

A. Statue af Frederik VII, Køge Torv (55° 27.394'N , 12° 10.897'E)

Statuen af Frederik VII blev rejst i 1869 i anledning af 20-årsdagen for kongens underskrivelse af grundloven af 5. juni 1849. Indførelsen af grundloven betød, at det enevældige monarki blev afskaffet til fordel for en folkevalgt Rigsdag. Det var begyndelsen til folkestyret i Danmark - kvinder fik dog først valgret i 1915. Statuen er udført af en af de store danske billedhuggere H.W. Bissen og færdiggjort af hans søn. Bissen havde udtalt, at borgerne i Køge vist ikke havde råd til en sådan statue, men det lykkedes Køge By og omegns borgere at betale statuen via en indsamling.

B. Mindeplade i porten til Flindts Gård, Vestergade 20 (55° 27.444'N , 12° 10.703'E)

Mindepladen er opsat til minde om modstandskampen under den tyske besættelse af Danmark 1940-1945. Allerede fra de første besættelsesår var der i Køge mindre grupper af modstandsfolk, men først fra efteråret 1943 begyndte modstanden at tage form. Modstandskampen i Køge blev ført forholdsvis stille, da området var tiltænkt nedkastningsområde for våben. Derfor var de mere iøjnefaldende sabotagehandlinger nedprioriteret. På befrielsesdagen den 5. maj 1945 mødtes de lokale modstandsfolk i Flindts Gård for at organisere befrielsesdagene. Derfor valgte man naturligt at opsætte mindepladen på dette sted. Mindepladen blev opsat på tiårsdagen for befrielsen i 1955.

Pladens tekst lyder:

PÅ DETTE STED
SAMLEDES MEDLEMMER AF
MODSTANDSBEVÆGELSEN I KØGE OG OMEGN
D. 5. MAJ 1945
HERFRA UDFØRTE DE MED ALVOR OG I SAMDRÆGTIGHED
DERES ANSVARSFULDE HVERV
I DET BEFRIEDE DANMARKS FØRSTE DAGE.

C. Sten ved Køge Posthus, hjørnet af Vestergade og Ringvejen (55° 27.527'N , 12° 10.496'E)

Stenen ved Posthuset er udført af billedhugger Paul Gernes i 1985. Kunstværket er af natursten med ornamentik med røde og blå striber, cirkler, hjarter og ruder. Gernes har skabt to andre sten, der er opstillet i Køge; en ved Rådhuset og en ved Ringvejen nær Køge Stadion.

D. Mindestøtterne på Holmebanke, Køge Ås (55° 28.046'N , 12° 9.159'E)

I 1876 rejste gårdmænd, husmænd, forpagtere, arbejdere og betjente en æresstøtte for godsejerne på Gammelkjøgegaard: Kammerherre Hans Rasmussen Carlsen (1810-1887) og dennes fader: godsejer Christen Rasmus Carlsen (1777-1818) og dennes fader Rasmus Carlsen, der i 1776 købte Gammelkjøgegaard. Ud over at være godsejer på Gammelkjøgegaard, deltog Hans Carlsen aktivt i tidens politiske liv. Efter hans død overtog Emmy Carlsen Gammelkjøgegaard. Hun testamenterede Gammelkjøgegaard til Carlsen-Langes Legatstiftelse. I 1913 året efter Emmy Carlsens død rejstes et mindesmærke for hende.

E. Sten, hjørnet af Københavnsvej og Ringvejen (55° 28.127'N , 12° 10.823'E)

Blomsterstenen er en af de sten som billedhugger Paul Gernes udførte i 1985. Stenen er af natursten og er udsmykket med blomster. Den er placeret på hjørnet af Københavnsvej og Ringvejen, og næsten som et vartegn for byen byder blomsterstenen velkommen til byen. Gernes har skabt to andre sten, der er opstillet i Køge; en ved Køge posthus og en ved Køge Rådhus.

F. Skulptur ved Mølleparken, Københavnsvej 46 (55° 28.069'N , 12° 10.896'E)

Skulpturen ved Mølleparken blev opstillet i 1988. Fiberbeton-skulpturen er udført af kunstneren Claes Lorenzen, Vordingborg. Skulpturen viser et landskab fra en mølle fra forrige århundrede med nogle møllere, der bærer sække på ryggen, rundt omkring er spredte møllehjul og en lille nisse, der kigger frem. Motivet med møllerne illustrerer, at her lå Køge Dampmølle tidligere, og senere Cerena Møllen, der blev nedrevet i 1983.

G. Mindesten for Træskoslaget, Nørregade 29 (55° 27.527'N , 12° 11.013'E)

Indskriften på mindestenen lyder: "Til minde om dem, der faldt for fædrelandet i kampen ved Kjøge, 29. august 1807". Mindestenen blev rejst i 1907 på 100-årsdagen for Slaget ved Køge i 1807, også kaldet Træskoslaget. Navnet skyldes, at de danske landeværns-soldater i tiden omkring Napoleonskrigene blev betragtet som fejde krystere, der stak halen mellem benene og løb, når den engelske hær nærmede sig. At det forholdt sig anderledes beviste en dårligt udrustet og utrænnet dansk styrke under slaget ved Skillingskroen nord for Køge. Danskerne kæmpede tappert mod de engelske styrker anført af hertug Wellesley, men de havde umulige vilkår. For at give disse bondsoldater æresoprejsning besluttede en kreds af Køgeborgere med redaktør Fr. Opffer i spidsen at rejse et mindesmærke. Selve stenen blev skænket af en gammel Køgedreng, grosserer Isidor Meyer, København. Indskriften blev forfattet på grundlag af et udkast af statsråd Thor Lange.

H. Skulptur "Dreng med firben", Nørregade 29 (55° 27.527'N , 12° 11.013'E)

Bronceskulpturen "Dreng med firben" er opstillet i 1958 på Brochmands plads. Skulpturen er udført af billedhuggeren Svend Rathsack (1885-1941). Skulpturen er skabt i 1938-1939. På torvet i Assens står et springvand med mange springvandsfigurer af samme kunstner, og en af dem er identisk med "Dreng med firben".

I. Køge Huskors, hjørnet af Nørregade og Torvet 2 (55° 27.404'N , 12° 10.964'E)

På muren ud mod Nørregade står der på en mindeplade: "Her huserede Kjøge Huskors 1608-1615". Det handler om heksejagt - her i Køge. Det begyndte en nat i 1608, da købmand Hans Bartskaers kone Anna så djævelen i skikkelse af en tudse på lange, høje ben ligesom en høne. I de efterfølgende fire år blev familien hjem søgt af de forfærdeligste pinsler. Til sidst gik Hans Bartskaer til Bytinget og anklagede Johanne Thomesis for hekseri. Efter lang tid i fangekælder under Rådhuset tilstod Johanne. Samtidig angav hun andre af byens kvinder, der igen angav andre. Da sagen sluttede var mellem 15 og 20 kvinder dømt og brændt for hekseri. Mindepladen om dramaet blev opsat i 1911 i forbindelse med indvielsen af Køge Museum, Nørregade 4. Den blev skænket af grosserer Lars Christian Glad, født i Køge og søn af kaptajn Carl Frederik Glad.

J. Mindeplade til minde om Danmarks første elektricitetsværk, Brogade 8 (55° 27.346'N , 12° 10.922'E)

Danmarks første offentlige elværk blev oprettet i Køge i 1891 af urmager Jens Hansen. Han drev sin urmagervirksomhed fra Brogade 8, og ved siden af eksperimenterede han med telefon og

elektricitet. Telefonen fik sin debut i Køge i 1884, da Jens Hansen oprettede en forbindelse mellem sit hjem og Hotel Dannevirke på Torvet 6. Elværket, eller Lysstationen, som den blev kaldt, blev oprettet i kælder i Brogade 8. Befolkningens holdning var noget skeptisk i starten. Men efterhånden vandt elektriciteten frem blandt byens borgere. Mindepladen blev opsat på ejendommen i 1975 af den daværende ejer installatør Henning Jensen.

K. Monument over "Slaget i Køge Bugt", hjørnet af Toldbodvej og Havnepladsen (55° 27.310'N , 12° 11.215'E)

Monumentet blev rejst i 1906 til minde om de historiske søslag i Køge Bugt 1677 og 1710 og de tilhørende søhelte admiral Niels Juel og admiral Ivar Huitfeldt. I anledning af 225 årsdagen for Slaget i Køge Bugt i 1677 blev der i 1902 nedsat en komité med det formål at få opført et monument til minde om slaget. Billedhuggeren Jørgen Larsen (1851-1910) udførte obelisk af granit. Det første søslag fandt sted under Den Skånske Krig 1675-1679, hvor Danmark forsøgte at erobre Skåne, Halland og Blekinge tilbage fra svenskerne. Det lykkedes ikke, men til søs havde Danmark overtaget, bl.a. på grund af admiral Niels Juels mod og dristighed. Slaget i 1710 fandt sted under Den store Nordiske Krig, hvor Danmark igen forsøgte at genvinde det tabte land. Under kampen sprang admiral Ivar Huitfeldts skib "Dannebrog" i luften.

L. Stormflodssøjle, Havnen 27 (55° 27.310'N , 12° 11.215'E)

På den gamle toldbod (Havnen 27) er opstillet en søjle til minde om stormfloden i 1872. På søjlen fremgår det, at da stormfloden var værst, stod vandet 3,6 meter over daglig vandstand! I selve Køge gik det mest ud over Havnen, men også Sønderkøge og Gammel Køge blev berørt, her blev 20 huse ødelagte. I Køge Bugt strandede mange skibe. Som en trøst kunne borgerne i Køge glæde sig over, at ingen var omkommet. For at hjælpe de mange mennesker, der havde mistet hus og hjem, blev der dannet en komite, der skulle indsamle penge til de ramte. Komiteen indsamlede 28.000 Rigsdaler i løbet af kort tid.

